БАЦЬКАЎШЧЫНА

WHITERUTHENIAN WEEKLY „THE FATHERLAND“ Цана 30 н. фэн.

№ 29 (32) 26 ВЕРАСЬНЯ 1948 Г. ГОД ВЫДАНЬНЯ 2

ПЕРАД ВАЖНЫМІ ПАДЗЕЯМІ

СЭСІЯ ЗАДЗІНОЧАНЫХ НАЦЫЯЎ ПАЧАЛАСЯ

Найвялікшай палітычнай падзеяй апошняга часу ёсьць трэйцяя сэсія Задзіночаных Нацыяў, якая 21 верасьня пачалася ў Парыжы й мае трываць — згодна цяперашніх прадбачваньняў — цэлыя тры месяцы. Цяперашнія нарады Задзіночаных Нацыяў, да якіх належыць сяньня 58 гаспадарстваў сьвету, уважаюцца палітычнымі дзейнікамі за найважнейшыя й прыкоўваюць да сябе ўвагу ўсяго сьвету. Вялікае міжнар...ае напружаньне, галоўным пунктам якога зьяўляецца Бэрлінскі канфлікт, дае многім падставы спадзявацца, што вынікі гэтых нарадаў ЗН могуць стацца зваротным пунктам у сусьветнай палітыцы. Гэтае згушчэньне атмасфэры павялічылася ў сувязі з выпадкам замардаваньня жыдоўскімі тэрарыстымі пасярэдніка ЗН для справаў Палестыны графа Бэрнадот, які здарыўся якраз амаль на пярэдадні адчыненьня нарадаў ЗН. Сэсію адкрыў прадстаўнік Аргентыны Брамугліа, пасьля чаго прэзыдэнт Францыі Орыёль сказаў інаўгурацыйную прамову, у якой між іншым зазначыў, што хаця ўжо дзеляць нас тры гады ад заканчэньня ваенных дзеяньняў, аднак мір яшчэ не наступіў. Старшынёю сэсіі ЗН выбраны аўстралійскі міністар замежных справаў др. Эват, за старшыню Палітычнай Камісіі абраны бэльгійскі міністар замежных справаў Спаак. Старшынямі пяці далейшых галоўных камісіяў выбраныя прадстаўнікі гаспадарстваў, варожых савецкаму блёку. З гэтае прычыны савецкая агенцыя Тасс выразіла 22 верасьня сваё абурэньне.

У сувязі з замардаваньнем графа Бэрнадот многія дэлегацыі ў Парыжы ўзмоцнілі меры собскае бясьпечнасьці. Асаблівыя меры бясьпечнасьці прадпрынятыя з боку Ангельшчыны ў дачыненьні да Бэвіна.

Агульная Камісія апрацавала 22 верасня парадак дня сэсіі. Часова ўстаноўлены парадак дня пераўышае 70 розных пытаньняў і зьяўляецца найбольш багатым спаміж двух папярэдніх сэсіяў ЗН. На агульнай Камісіі зазначыўся востры спор між прадстаўніком Аргентыны й прадстаўніком СССР Вышынскім у справе агранічэньня права вэта й прыняцьця ў лік сяброў ЗН новых 7 гаспадарстваў (Італіі, Фінляндыі, Аўстрыі, Трансʼярданіі, Ірляндыі й інш.). Ня гледзячы на пратэст Вышынскага, гэтыя пытаньні асталіся на парадку дня. Апрача гэтага Вышынскі дамагаўся зьняць з парадку дня справаздачу балканскай камісіі, называючы яе аднастароньняй, і справу Карэі. Дамаганьні гэтыя асталіся без рэзультату.

Найважнейшай праблемай, развязаньня якой чакае ўвесь сьвет, ёсьць пытаньне, ці Савэты астануцца надалей сябрам ЗН і гэтым самым хоць на некаторы час сяньняшняя завостраная сытуацыя трохі адпружыцца, ці выйдуць з гэтае арганізацыі і тады трэба будзе спадзявацца ўсіх далейшых наследкаў гэтага факту. Паказальнай тут можа быць пагрозьлівая заява Вышынскага падчас спору з аргентыскай дэлегацыяй, што Савецкі Саюз не заўсёды патрабуе быць сябрам ЗН.

СПРАВА КАНСАЛІДАЦЫІ

Рэдакцыя нашае газэты апошнім часам атрымала ад нашых чытачоў рад пісьмаў з прапановамі, каб «Бацькаўшчына» ўзяла на сябе ініцыятыву кансалідацыі ўсяго беларускага грамадзянства на чужыне й распачала ў гэтым кірунку на сваіх балонах адпаведную акцыю. Дзеля таго, што гэтая прапанова ёсьць заўсёды актуальнай і насьпелай, пры гэтым пытаньне кансалідацыі часта многімі грамадзянамі няправільна разумеецца, мы і наважылі коратка над гэтым спыніцца.

Няма патрэбы й даводзіць, што справа належнае скансалідаванасьці ёсьць першай і найважнейшай передумовай для дасягненьня тых агульнанацыянальных мэтаў, да якіх дадзенае грамадзянства імкнецца. Ня можа стаяць на перашкодзе да кансалідацыі факт, калі ў грамадзянстве існуюць розныя палітычныя кірункі. Наадварот, палітычная дыфэрэнцыяцыя грамадзянства ёсьць паказальным довадам ягонае сьпеласьці й дэмакратычных асноваў жыцьця. Але кажнае здаровае грамадзянства, ня гледзячы на некаторыя розьніцы ў паглядах і палітычных перакананьнях, заўсёды знаходзіць супольныя інтарэсы й імкненьні, якія яго гадзіноўваюць у вадну цесную нацыянальную сям'ю. Гэтымі імкненьнямі, што злучаюць нас усіх разам і вызначаюць нас, як асобную нацыю, зьяўляецца нашая агульнанацыянальная ідэя.

Вось гэтая агульнанацыянальная ідэя, якой ёсьць вольнасьць і гаспадарстваўская незалежнасьць нашае Бацькаўшчыны, вернае служэньне гэтай ідэі, ахвярная праца й змаганьне для дасягненьня яе і ёсьць тым цэнтральным мамэнтам, вакол якога павінна кансалідавацца нашае грамадзянства. Апрача ідэі, у імкненьнях да дасягненьня якое адбываецца працэс кансалідацыі, яшчэ неабходнымі зьяўляюцца арганізацыйныя формы, у рамах якіх адбываецца канкрэтная праца й змаганьне і якія адыгрываюць ролю грамадзкага й палітычнага кіраўніцтва.

Такой канкрэтнай формай і нашым палітычным кіраўніцтвам зьяўляецца Рада і Ўрад БНР на чале з прэзыдэнтам сп. інж. Абрамчыкам Мікалаем, як адзінапраўнае прадстаўніцтва суверэнных правоў беларускага народу. Праўнасьць і аўтарытэтнасьць гэтых нашых найвышэйшых гаспадарстваўскіх органаў не падлягае ніякай дыскусіі, бо яны зьяўляюцца пакліканымі свабодна выяўленай воляй усяго беларускага народу на Першым Усебеларускім Кангрэсе ў 1917 г.

Вакол Прэзыдэнта, Рады і Ўраду БНР і ёсьць ў асноўным скансалідаванае нашае грамадзянства ў Нямеччыне, як і паза межамі яе. Усе палітычныя ўгрупаваньні беларускае эміграцыі, якія стаяць на прынцыпе вызваленьня й поўнай гаспадарстваўскай незалежнасьці беларускага народу і ў сваей канкрэтнай працы імкнуцца да ягонага зьдзейсьненьня, зьяўляюцца згуртаванымі й задзіночанымі вакол гэтых найвышэйшых органаў БНР і вернымі іхным ідэям.

Што-ж тычыцца зарубежніцкай акцыі сярод беларускага грамадзянства, якая апошнім часам асабліва зактывізавалася й выказвае недарэчныя й непаважныя прэтэнсіі на спадчыну БНР, дык аб кансалідацыі зь ей ня можа навет быць і мовы. Ужо дастаткова даведзена й дакумэнтальна сьвердажана, што зарубежніцтва ёсьць сярод беларускага грамадзянства чужым і агентурным зьявішчам, выкліканым імпэрыялістычнымі імкненьнямі Масквы й шкодным нацыянальнанезалежніцкім інтарэсам беларускага народу. Уся зарубежніцкая акцыя ў Нямеччыне, хоць для сваіх прапагандовых мэтаў і прыкрываецца беларускімі патрыятычнымі лёзунгамі, сьведама й пасьлядоўна зьяўляецца скірованай супраць нашай агульнанацыянальнай ідэі, якой ёсьць вольнасьць і незалежнасьць Беларусі. У сваей практычнай дзейнасьці зарубежніцтва яшчэ нідзе й ніколі сябе не праявіла, як пазытыўнае й творчае нацыянальнае зьявішча, а толькі праводзіць разбуральную, дывэрсійную й шкодную работу.

Каму-ж з нас нявεдамы такія факты, як—папаптаньне нашых нацыянальных сьцягоў прадстаўнікамі зарубежніцтва, спробы зьлiквідаваць вялікае нашае культурнае дасягненьне ў эміграцыі — Беларускую гімназію, спробы разьбіць гонар нашае моладзі — згуртаваньне Скаўтаў на чужыне, навет Саюз Ветэранаў і г. д., не гаворачы ўжо аб здрадзе Беларускай Праваслаўнай Аўтакефальнай Царквы.

Дык імкнуцца да кансалідацыі з зарубежніцтвам было-б тым самым, што кансалідавацца з найбольшым ворагам нашае агульнанацыянальнае ідэі, якому зарубежніцтва служыць. Зарубежніцтва, як чужое й варожае зьявішча, павінна астацца паза рамамі беларускага нацыянальнага жыцьця. Зь ім трэба змагацца й дамаскаваць перад грамадзянствам ягоныя скрытыя мэты.

ПЫТАНЬНЕ БЭРЛІНА ЎСЬЦЯЖ ЗАВАСТРАЕЦЦА

У суботу 18 верасьня адбылася яшчэ адна нарада ўпаўнамочаных трох заходніх гаспадарстваў з Молатавам у Маскве, якая трывала дзьве з палавінаю гадзіны. І гэтая нарада не дала пажаданых вынікаў.

У сувязі з гэтым 20 і 21 верасьня адбыліся ў Парыжы два спатканьні міністраў замежных справаў ЗША Маршаля, Вялікабрытаніі Бэвіна й Францыі Шумана супольна з губэрнатарамі Нямеччыны трох заходніх гаспадарстваў. Тэмай спатканьняў было ўзгадненьне й падрыхтаваньне нотаў трох заходніх гаспадарстваў Савецкаму Саюзу ў справе блякады Бэрліна.

Як афіцыйна паведамлена, 22 верасьня савецкім амбасадарам у Вашынгтоне, Лёндане й Парыжы былі амаль аднachасна ўручаныя гэтыя ноты. Усе тры ноты зьяўляюцца амаль таго самага зьместу, што азначае ўзгадненьне заходнімі гаспадарствамі свайго станоўшча ў справе Бэрліна.

Дыпляматычныя колы ўважаюць, што гэтыя ноты зьяўляюцца апошняй спробай заходніх гаспадарстваў развязаць Бэрлінскі канфлікт перад унясеньнем яго на парадак дня Задзіночаных Нацыяў.

ГРАФ БЭРНАДОТ ЗАМАРДАВАНЫ

Як паведамлена з галоўнае Гасподы Задзіночаных Нацыяў 17 верасьня, пасярэднік ЗН у Палестыне граф Бэрнадот замардаваны. Разам зь ім быў таксама замардаваны францускі палкоўнік Сэро. У паведамленьні гаворыцца, што многа мужчын у уніформах напалі на графа Бэрнадот й ягонага спадарожніка, калі яны знаходзіліся ў дарозе з Дамаску ў Еруzаліму.

Пасярэднік ЗН граф Бэрнадот й францускі палкоўнік былі замардаваныя жыдоўскай тэрарыстычнай арганізацыяй «Штэрн», як аб гэтым падалі да ведама ўдзельнікі гэтае арганізацыі. Замардаваньне Бэрнадотэ адбілася моцным рэхам у цэлым палітычным сьвеце. Урады амаль усіх краёў пераслалі свае спачуваньні ўдаве графа Бэрнадот й выразілі свой асуд гэтаму чыну, які бясспрэчна яшчэ больш спрычыніцца да скамплікаваньня палажэньня ў Палестыне. Гэты чын быў таксама асуджаны урадам Ізраэлю й Арабскай Лігай.

Камуністычная прэса скарыстала, як і трэба было спадзявацца, гэты выпадак для сваіх нападаў супраць заходніх дэмакратыяў. Гэтак між іншым польская газэта «Работнік» піша, што «рука, якая паднялася супраць пасярэдніка ЗН, раней была накіравала рэвальвэрны выстрал супраць лідэра італьянскіх камуністых П. Тольяты й сарвала чарвоны сьцяг у Бэрліне».

Урад Ізраэлю прадпрыняў энэргічныя меры супраць жыдоўскіх тэрарыстычных арганізацыяў. Трэба спадзявацца, што тэрарыстычная арганізацыя «Штэрн» і праўдападобна «Іргун цвай леўмі» будуць абвешчаныя незаконнымі. У Палестыне адбылася цэлая хваля арыштаў, але кіраўнікі арганізацыі «Штэрн» дасюль ня злоўленыя.

Генэральны Сакратар Задзіночаных Нацыяў Трыгвэ Лі заявіў, што справа Палестыны будзе пастаўленая на парадак дня сэсіі ЗН, якая цяпер адбываецца ў Парыжы.

КАМУНІСТЫЧНЫ НАСТУП У КІТАІ

Як паведамляецца з Нанкінгу, камуністычная армія ў колькасьці 300,000 чалавек распачала наступ супраць урадавых войскаў на адрэзку фронту ў ваколіцах Шантунг. 100,000 з гэтае колькасьці скіравалася супраць галоўнага гораду гэтае правінцыі Тсінан, а астальныя 200,000 наступаюць на становішчы ўрадавых войскаў на сярэднім і паўдзённа-заходнім адрэзку фронту Шантунг і супраць чыгуначнай лініі Тыен-тсін-Пункаў. Далей на поўначы павялі камуністыя ўзмоцненыя наступы на лініі Пэкінг-Мукдэн у Манчжурыі.

Кітайскі нацыянальны ўрад пасьпешна прыймае шырокія меры ў кірунку абароны перад камуністычнай афэнзываю.

НОВЫЯ МЕРАПРЫЕМСТВЫ ФРАНЦУСКАГА ЎРАДУ

Нацыянальнае сабраньне Францыі 19 верасьня, ня гледзячы на моцны супраціў камуністых, зацьвердзіла фінансава-гаспадарскі плян новага францускага ўраду Кэя бальшынёю 291 голасу супраць 251. Дамаганьне камуністых, каб скараціць вайсковыя выдаткі, было адкінутае. Перад галасаваньнем прэм'ер міністраў Кэй паведаміў, што дэфіцыт Францыі выносіць 114 мільярдаў франкаў. З мэтаю пакрыцьця гэтага дэфіцыту сэнат пастанавіў зволніць 135.000 урадаўцаў, што дасьць 40 мільярдаў франкаў ашчаднасьці. Пастаноўлена таксама зволніць 10% чыноўнікаў у знацыяналізаванай вугальнай і электрычнай прамысловасьці.

Новы падаткавы закон уводзіць павялічэньне непасрэднага дахадовага падатку на 30%, цэны на бэнзіну, хлеб і табачныя вырабы павялічваюцца на 25%, на некаторыя іншыя вырабы яшчэ больш.

У пляне агульнай ашчаднасьці пастаноўлена разьвязаць прыбочную гвардыю генэрала дэ Голя, прыстаўленую яму для асабістай бясьпекі. Гэтая гвардыя налічвала ў Парыжы 5.000 чалавек і 10.000 чалавек на правінцыі.

КАМУНІСТЫЧНЫЯ РЭВАЛЮЦЫІ Ў ІНДАНЭЗІІ

Камуністычная партыя Інданэзіі, узмоцнена перайшоўшай на бок камуністых аднэй брыгадай арміі, падняла ў Мадыёен (усходняя Ява) рэвалюцыю з мэтаю паваленьня ўраду. Інданэзыйскі нацыянальны ўрад абвесьціў ваеннае палажэньне.

Інданэзыйскі парлямант даў прэзыдэнту рэспублікі неабмежаныя паўнамоцтвы для змаганьня з камуністымі. Паліцыя зрабіла налёт на штаб інданэзыйскай камуністычнай партыі й правіла многа арыштаў.

ГАЙДЭРАБАД ПАДДАЎСЯ

14 верасьня індыйскія ўрадавыя войскі распачалі вайну зь незалежным індыйскім княствам Гайдарабад, выясьняючы, што Індыя імкнецца завесьці спакой і парадак у гэтай краіне, які нарушаецца неспакойнымі элемэнтамі й камуністымі. Войскі Гайдарабаду пасьля змоцнага супраціву 18 верасьня зложылі аружжа, уважаючы далейшы супраціў за немагчымы. Індыйскі ўрад назначыў свайго генэрала Хаўдуры ваенным губэрнатарам Гайдэрабаду і ўзяў пад хатні арышт усіх міністраў ураду Гайдэрабаду. Урад Гайдэрабаду даручыў свайму прадстаўніку ў Радзе Бясьпекі ўзяць назад сваю скаргу супраць індыйскага ўраду за нарушэньне ягонае незалежнасьці.

САВЕЦКАЯ АРМІЯ МАЕ ВЫЙСЬЦІ З КАРЭІ

Як паведамлена 19 верасьня, Савецкі Саюз пастанавіў вывесьці свае войскі з акупаванай ім часьці Карэі. Агульна ўважаецца, што гэтая пастанова была прынятая з тым разьлікам, што й ЗША будуць змушаныя вывесьці свае акупацыйныя войскі з паўдзённай Карэі. Вывад савецкіх войскаў з паўночнай Карэі мае пачацца 15 кастрычніка й закончыцца да 1 студзеня 1949 г.

Як паведамляюць паінфармаваныя колы, міністар замежных справаў ЗША Маршаль заявіў, што справа вываду амэрыканскіх войскаў з Карэі будзе разьвязаная толькі пасьля высьвятленьня праблемы Карэі на цяперашняй сэсіі Задзіночаных Нацыяў. ЗША трымаюцца свайго ранейшага пагляду, што вывад акупацыйных войскаў з Карэі быў-бы пажаданы, калі нутраныя дачыненьні ў гэтым краі пазволяць на гэта.

Сфармаваная саветамі паўночна-карэянская армія налічвае 200,000 чалавек і зьяўляецца лепш узброенай, чымсьці паўдзённа-карэянская армія, што налічвае толькі 50.000 чалавек.

Лёнданскія кругі зь вялікім зацікаўленьнем спаткалі савецкую пастанову аб вывадзе сваіх войскаў з Карэі і ўважаюць за магчымае, што Саветы запрапануюць гэткім-жа спосабам разьвязаць і нямецкае пытаньне.

ПАЛЕСТЫНСКІ ПЛЯН БЭРНАДОТА

Міністар замежных справаў Вялікабрытаніі Бэвін у сваей прамове 22 верасьня заявіў, што Вялікабрытанія згаджаецца з новым плянам Бэрнадота разьвязаньня палестынскага пытаньня. ЗША і Францыя таксама маюць заняць падобнае становішча. Гэта азначае, што тры найвялікшыя заходнія гаспадарствы знайшлі супольны пункт гледжаньня ў скамплікаванай дагэтуль справе.

Плян Бэрнадота адкідае магчымасьць захаваньня цэласьці Палестыны, як уніі паміж жыдамі й арабамі, а дамагаецца стварэньня жыдоўскага гаспадарства на тэрыторыі Галілеі-паўночнай часьці Палестыны і арабскага гаспадарства на тэрыторыі Нэгэв-у паўдзённай часьці. Для гораду Ерузалімы павінна быць знойдзена іншае разьвязаньне.

НЕМЦЫ АТАКУЮЦЬ КАНЗУЛЯТЫ ЗША

Пастанова ЗША аб прыняцьці ў Амэрыку пэўнае колькасьці немцаў (13.000 немцаў з былошага Райху, 13.000 «фольксдойчаў» і 2.000 аўстрыякаў), якія мусяць мець у ЗША асобаў, што заплацяць за кажнага 200 даляраў за пераезд, выклікала ў заходняй Нямеччыне цэлую гарачку стараньняў на выезд. 20 верасьня нямецкія кандыдаты на выезд у ЗША у такой вялікай колькасьці заатакавалі ўсе амэрыканскія канзуляты ў Нямеччыне, што гэтыя апошнія былі змушаныя заявіць, што заявы на выезд павінны быць перасыланыя ім толькі поштай.

ЗША РАЗБУДОЎВАЮЦЬ ЛЁТНІЦТВА

«Яшчэ недастаткова вялікія амэрыканскія лётніцкія сілы прадстаўляюць сабою здаровую аснову, якая будзе плянава павялічаца, каб дасягнуць запрактаваную магутнасьць» — заявіў шэф генэральнага штабу амэрыканскага лётніцтва ген. Г. Вандэнбэрг падчас нядаўнага сьвяткаваньня першае гадавіны лётніцтва ЗША, як самастойнай баёвай адзінкі.

Далей зазначыў генэрал, што Амэрыка мае дастаткова магчымасьцяў, каб да ліпеня 1949 г. цяперашні стан амэрыканскага лётніцтва, што налічвае 55 самастойных групаў, павялічыць да 66 групаў. У наступных гадох будуць яшчэ далейшыя чатыры групы створаны і такім спосабам будзе дасягнутая пастаноўленая кангрэсам колькасьць 70 групаў. Паводля новае праграмы збраеньня старыя машыны, ужываныя падчас апошняе вайны, будуць замененыя турбіннымі зьнішчальнікамі й бамбавікамі далёкага засягу. Лётніцкі пэрсанал будзе павялічаны да 1949 г. з 400.000 да 444,500 чалавек афіцэраў і жаўнераў. А да ліпеня 1950 г. прадбачыцца далейшае павялічэньне лётніцкага пэрсаналу да 502,000 чалавек.

Далей ген. Вандэнбэрг падаў да ведама, адзін новы турбінны зьнішчальнік тыпу Ф-86 здабыў новы сусьветны рэкорд шыбкасьці, праляцеўшы на працягу аднэй гадзіны 1079,8 кілямэтраў. Апошні сусьветны рэкорд шыбкасьці, здабыты ў жнівені 1947 г., меў 35 кілёмэтраў у гадзіну меней.

Як вынікае із справаздачы амэрыканскага ваеннага міністра К. Рояля, скіраванае ў міністэрства лётніцтва, Амэрыка ўжо мае турбінныя зьнішчальнікі, якія могуць ляцець шыбчэй за голас.

Падчас лётніцкага сьвята многія шыбкія бамбавікі тыпу В-29 вылецелі із сваіх лётнішчаў на Аляскі, Алеўтах, Азорах, Ісляндыі, Гаваях, Японіі й Нямеччыне й скіраваліся ў ЗША. Прылятаючы з усіх гэтых базаў, роўна а 12 гадзіне 18 верасьня прызямліліся яны ў 25 вялікіх гарадох Амэрыкі, як гэта плянам было прадбачана.

Заводы самалётаў у Нортроп у Каліфорніі ў час лётніцкага сьвята паведамілі аб выпуску двух новых тыпаў самалётаў, аб чым дагэтуль трымалася ў тайніцы. Гэта зьнішчальнікі тыпу ХФ-89 і малыя турбінныя зьнішчальнікі тыпу Х-4, якія могуць разьвіваць шыбкасьць, што раўняецца шыбкасьці голасу. Самалёты тыпу ХФ-89 зьяўляюцца шыбкімі зьнішчальнікамі з трыма асобамі абслугі, якія могуць адбываць лёты навет пры найгоршай пагодзе. Абслуга гэтых самалётаў будзе знаходзіцца ў спэцыяльна ўмантаваных камэрах, якія не прапускаюць ціску паветра.

ДЭ ГОЛЬ ГАТУЕЦЦА ПЕРАНЯЦЬ УЛАДУ

У той час, калі ў Францыі новы ўрад Кэя прымае ўсе меры ашчаднасьці, каб вывесьці Францыю з фінансавага хаосу, калі камуністыя ў вадказ на гэта арганізуюць цэлыя хвалі штрайкаў ува ўсей Францыі, генэрал дэ Голь нязвычайна ажывіў сваю прапагандовую дзейнасьць. Гэтак нядаўна ён абвесьціў маніфэст, у якім заклікае францускі народ падтрымаць ягоныя імкненьні, маючыя на мэце разьвязаньне цяперашняга парляманту й расьпісаньне новых выбараў. Ён цьвердзіць, што разьвязаньне парляманту і новыя выбары зьяўляюцца адзінай магчымасьцю выратаваньня Францыі перад нутраным хаосам і катастрофай. Аднача партыя дэ Голя распачала ў цэлай Францыі прапагандовую акцыю за разьвязаньнем парляманту.

19 верасьня закончыў дэ Голь сваё дзесяцідзённае прапагандовае падарожжа па паўдзённай Францыі, падчас якой у вапошнія дні дайшло да сутычак з камуністымі. Падчас бойкі прыхільнікаў дэ Голя з камуністымі ў Грэноблe дайшло да стрэлаў, у выніку якіх быў забіты адзін з дэголістых і каля 20 асобаў параненых.

СЭНСАЦЫЙНАЯ ЗАЯВА

Украінская газэта «Неділя» у № 139 зьмясьціла зацемку — «Саветы гуляюць з агнём» наступнага зьместу:

У інтэрв'ю для аднаго прэсавага агенства вышэйшы амэрыканскі афіцэр сказаў: «Савецкая палітыка гуляць з агнём для мяне незразумелая. Крэмль павінен ведаць, што на працягу 48 гадзін ад пачатку ваенных падзеяў 200 больших гарадоў і прамысловых асяродкаў СССР амаль перастануць існаваць».

На запытаньне, ці не зважаючы на гэта, савецкія арміі ня пойдуць на захад, афіцэр адказаў: «Каб запабегчы такім падзеям, мы зможам вытварыць паміж Балтыкай і Чорным морам або Адрыятыкай радыёактыўную паласу, праз якую на працягу некалькі месяцў ня зможа прайсьці ніякая жывая істота».

САВЕТЫ ПАКАЗАЛІ СВОЙ СУД

Савецкі вайсковы суд у Бэрліне засудзіў 5 маладых немцаў з савецкай зоны Бэрліна за актыўны ўдзел у антыкамуністычнай дэманстрацыі 9 верасьня на 25 год прымусовых работ кажнага. Суд адбываўся паводля ўсіх правілаў «найдэмакратычнейшага» савецкага судаводзтва пры зачыненых дзьвярах і без права абароны абвінавачаных.

Несправядлівая й вельмі суровая кара выклікала ў цэлай Нямеччыне, як і за межамі ае, вялікую хвалю пратэстаў. Супраць такога асуджаньня 15 верасня войстра запратэставала парлямэнтарнае паседжаньне Нямеччыны ў Бон.

Пад ціскам публічнай апініі савецкае ваеннае кіраўніцтва згадзілася яшчэ раз перагледзіць прысуд, матывуючы гэта тым, што пяцёх асуджаных немцаў дзеілі пад уплывам варожай прапаганды, у прыватнасьці пад уплывам супрацьсавецкіх прамоваў на дэманстрацыі ў Бэрліні 9 верасьня.

Між іншага савецкае кіраўніцтва зажадала выдаць ім цэлы рад прамоўцаў, што выступалі на гэтай дэманстрацыі, сярод іх і галоўнага бурмістра Бэрліна д-ра Фрыдэнсбурга. У замен за іх саветы згаджаюцца выпусьціць на волю пяцёх асуджаных немцаў.

НЕМЦЫ ЗАДАВОЛЕНЫЯ З ГРАШОВАЙ РЭФОРМЫ

Згодна абвешчаных 11 ~~верасня вынікаў апытаньняў~~, праведзеных пры помачы спэцыяльных анкетаў інфармацыйнай службы амэрыканскага вайсковага кіраўніцтва, немцы амэрыканскай зоны зьяўляюцца моцна задаволенымі грашовай рэформай.

На кажных 5 запытаных асобаў 4 зьяўляюцца перакананымі, што 1949 г. з гледзішча гаспадарчага ім будзе паводзіцца значна лепей, чымсьці цяпер. 90% запытаных асобаў амэрыканскай зоны Нямеччыны і 96% з Брэмэну прызнаюць, што грашовая рэформа была патрэбнай. Аднак 75% з тых, што з рэформай згаджаюцца, крытыкуюць яе за тое, што за позна была яна праведзеная.

Эвэнтуальная кансалідацыя з зарубежнікамі, якой часамі жадаюць некаторыя, слаба зарыентаваныя ў нашых справах беларусы, практычна азначала-б, што мы зарубежніцкую акцыю вызнаём за нармальнае беларускае зьявішча, чым толькі падтрымалі-б зарубежніцтва й далі-б яму маральныя асновы існаваньня. Зразумела, ніводзін сумленны й ідэйны беларус гэтага рабіць ня будзе.

Мы дастаткова здаём сабе справу з таго, што пэўная частка нашага эміграцыйнага грамадзянства зьяўляецца недастаткова сьведамай нацыянальна й мала выробленай і зарыентаванай палітычна. Сярод гэтае часткі нашае эміграцыі ёсьць пэўная колькасьць людзей, што ў добрай навет веры падтрымліваюць зарубежніцтва, не зарыентаваўшыся ў вялікай шкоднасьці гэтага свайго кроку.

Вось-жа нашым заданьнем ёсьць не адпіхаць гэтых людзей ад нашай агульнанацыянальнай ідэі, але, як мага, памагчы ім належна зразумець сяньняшні працэс беларускага вызвольнага руху й стаць на праўдзівыя нацыянальныя пазыцыі. Бо мы ведаем, што сярод тых, хто скрыта й адкрыта топча наш нацыянальны гонар, хто жадаў бы за ўсякую цану зьліквідаваць нашу агульнанацыянальную ідэю, не дапусьціць да незалежнасьці Беларусі, ёсьць адзінкі зь беларускім сэрцам, каторыя прыпадкова туды папалі і не пагаджаюцца з падобнымі імкненьнямі нашых ворагаў і шукаюць шляхоў ці спосабаў да аб'яднаньня ўсіх нас у вадну беларускую сямью. Такім нашым суродзічам мы хочам сказаць: мы ўпэўнены, што раней ці пазьней усе беларусы запраўды аб'яднаюцца вакол нашых незалежніцкіх, найвышэйшых органаў БНР. Але мы ніколі ня можам спадзявацца, што мы наагул некалі зможам аб'яднацца з тымі, хто ў запраўднасьці працуе супраць інтарэсаў нашага народу. Таму адкрыта заяўляем, што з такімі «прыяцелямі» мы ніколі ня мелі й ня хочам мець ніякага об'яднаньня ці кансалідацыі. Аднак, кажны, хто хоць крыху пачувае сябе беларусам і хацеў бы далажыць цаглінку да адбудовы нашае незалежнае Бацькаўшчыны, можа быць пэўны, што заўсёды будзе вітаны ў нашай незалежніцкай сям'і. У гэтым сэнсе мы заўсёды гатовы адыграць ролю пасярэдніка й шчыра выйсьці кажнаму на спатканьне.

Тым болей, што мы не замыкаем вачэй і на тое, што сярод нашага сьведамага грамадзянства, якое зьяўляецца задзіночаным вакол нацыянальна-незалежніцкае ідэі й вярхоўных органаў БНР, справа нутраной кансалідацыі ня ёсьць яшчэ закончанай. Мы згаджаемся, што ў гэтым кірунку трэба ўсьцяж працаваць, каб як наймацней сцэмэнтаваць наш нацыянальны арганізм ды яшчэ больш зактывізаваць грамадзянства ў працы й змаганьні за вольнасьць і незалежнасьць нашае Бацькаўшчыны.

Дык да такой кансалідацыі мы заклікаем усё беларускае грамадзянства і такой, а ня іншай, кансалідацыі будзе і ў далейшым служыць «Бацькаўшчына».

П. Вішнеўскі.

З ПАД ЗНАКУ ПАГОНІ

ЗЬ БЕЛАРУСКАЕ ІДЭЁВА-ПАЛІТЫЧНАЕ ПРАБЛЕМАТЫКІ

Пара, якая наступіла сяньня на ўсім сьвеце, а ўжо асабліва ў Эўропе, пасьля двух вялічэзных сусьветных вальнак і перад яшчэ большай, здаецца, трэцяй — ёсьць парой ня толькі нязвычайна цікавай ды інтрыгуючай, але бязумоўна і станоўка вырашальнай у шмат якім дачыненьні на далёкую мэту. Гледзячы з пэрспэктывы сусьветнага разьвіцьця і яго мадэрных тэндэнцыяў, якія праявіліся так у Амэрыцы, як і ў Эўропе, мы беларусы, што із стойкім дамаганьнем справядлівасьці для нашай пакутнай старонкі дружна нясём зь іншымі нацыямі сьцяг свабоды, павінны канчаткова ўсьведаміць сабе поўную суцэльнасьць жыцьцёвае сфэры нашае нацыі, так як яе найвышэйшае мэты, як і бягучых інтарэсаў. Паўвяковыя дазнаньні нашага палітычна-вызвольнага змаганьня даюць дастаткова матэрыялу да крытычнае аналізы, а разам з тым і мэтазгоднае сынтэзы асноваў адраджэньня беларускае нацыі. Беларуская справа становіцца сяньня аднэй з важных праблемаў новае палітычнае канстэляцыі ў Эўропе і выходзіць гэтым самым на ўсеагульную палітычную арэну сьвету. Гэты важны і радасны факт кладзе на ўсіх нас разам і кажнага паасобку вялікі абавязак адпаведна да нашых слаўных гістарычных традыцыяў і маральна-этычнае спадчыны нашых прадзедаў дастойна запрэзэнтаваць сябе ў эўрапэйскай, а гэтым і ў сусьветнай грамадзкай апініі. Гэты выхад у сьвет будзе пасьпяховым, калі мы ўсе чыста цьвёрда й голасна заявім, чаго нам трэба да жыцьця, чаго мы дамагаемся і чаму. А таму неабходна кажнаму з нас добра разьбірацца ў галоўных пытаньнях нашае нацыянальнае праблематыкі. Ніжэй зьмешчаныя разважаньні ёсьць скромнай спробай характэрыстыкі нашых родных зьяваў і сынтэтычных зь яе высноваў з мэтаю даць першы стымул да жывейшае і шырэйшае вымены думак і служаць пэўнай дапамогаю ўсім тым адданым працаўніком на нашай ніве, што ў сяньняшні цяжкі й небясьпечны час нясуць фактычную ці маральную адказнасьць за паасобныя дзялянкі нашага жыцьця.

ІДЭЯ

Цэлы век, цяжкі і цёмны век занепаду дзеліць гісторыю беларускага народу ад часу ўтраты ім палітычнае самастойнасьці (1795) да пачатку нашага палітычна-вызвольнага руху. Калі ўглыбіцца сур'ёзна ў самыя вытокі беларускага адраджэнскага руху, дык даходзім да выснаву, што меў ён спачатку мала палітычных аспэктаў, а вышэйшай пераважна з духова-этычных і маральных пазыцыяў, да якіх, у сілу нашага палажэньня, неўзабаве мусіў далучыцца элемэнт сацыяльны. Гэта значыць, што свой сталы ідэйны імпульс рух наш чэрпаў, і бадай чэрпае яшчэ сяньня, з таго маральна-этычнага канфлікту, які ўзьнік быў калісь і трывае нязрушна на нашай Бацькаўшчыне між прыродным, зь веку ў век зьбераганым і дасканаленым жыцьцёвым патэнцыялам беларускага народу зь яго собскай этыкаю ды сваеасаблівым рэалізмам з аднаго боку і наступаючымі на яго чужымі сіламі й ідэямі — з другога. Разумеецца, гэты амаль плятанічны спачатна канфлікт у сваёй паступовай эвалюцыі мусіўператварыцца ў канфлікт палітычны з моцнай сацыяльнай ахварбоўкай. Беларускі народ, кіраваны інстынктам самазахаваньня, ішоў крок за крокам да сьведамага супраціву чужацкаму панаваньню.

Ужо перад першай сусьветнай вайною гэта фаза была дасягнена. З нарастаньнем моцы нашага адраджэньня змаганьне гэтае шторaз завастраецца й ахопліває ўсе чыста дзялянкі жыцьця, а сярод іх і дзялянку ідэйна-этычную. Сяньня сярод крыжавога абстрэлу рознаякае хварбы ідэалёгіяў і дэструкцыйных часта ўплываў ідэйная аснова беларуса мае станоўка першараднае значэньне. Таму варта затрымацца хвілінку над тым, што на яе складаецца і чым яна вызначаецца.

СПРАВЫ ДП

ПРЫГАТАВАНЬНІ ДА ЭМІГРАЦЫІ Ў ЗША

На адбытай у мінулым тыдні ў Франкфурце канфэрэнцыі старшыня эміграцыйнай камісіі ў Амэрыку У. Карузі падаў цэлы рад важных выясьненьняў аб робленых цяпер прыгатаваньнях да эміграцыі Д. П. у ЗША.

Новы камісар Д. П. зазначыў, «што мы маем толькі 21 месяц часу для перавозу ў Амэрыку 200.000 асобаў спасярод ДП. Мы павінны ўсю гэтую колькасьць прыняць у Амэрыку на найбольш здаровых асновах, каб мець пачуцьцё запраўды выкананага заданьня».

Далей сп. Карузі заявіў, што заданьнем камісіі, якую ён узначальвае, зьяўляецца ня толькі перавоз гэтае колькасьці Д. П. у Амэрыку, але таксама правесьці адпаведныя прыгатаваньні для забясьпечаньня іх памешканьнямі й працай. Апрача гэтага прынятыя адпаведныя меры дзеля таго, каб прывезеныя людзі сталі на собскі ґрунт і ня былі цяжарам розных дабрадзейных арганізацыяў.

Згодна паведамленьня сп. Карузі у кажнай акрузе Нямеччыны паўстануць эміграцыйныя камісіі, якія будуць рэалізаваць эміграцыйны плян. Пасьля таго, калі адпаведная асоба будзе прынятая гэтымі камісіямі да выезду ў Амэрыку, мусіць яна тады прайсьці праверку вайсковых установаў, атрымаць візу й прайсьці мэдыцынскую камісію. Пасьля гэтага транспарты будуць накіроўвацца да порту, дзе трэба будзе прайсьці яшчэ адну мэдыцынскую праверку й атрымаць канчатковае пасьветчаньне на выяздных дакумэнтах ад спэцыяльнага амерыканскага інспэктара.

Па прыезьдзе ў Амэрыку кандыдаты яшчэ раз будуць правярацца лекарскімі камісіямі.

У далейшым сп. Карузі зацеміў, што «першы карабель праўдападобна павязе ў Амэрыку тых спасярод Д. П., якія дакладна адказваюць новаму эміграцыйнаму закону й дакумэнты на выезд якіх ужо цяпер знаходзяцца ў амэрыканскіх канзулятах».

Хаця фармальныя й арганізацыйныя прыгатаваньні да эміграцыі зьяўляюцца даволі складанымі й скамплікаванымі, аднак яны ўжо ў Амэрыцы праведзеныя. Напасьледак сп. Карузі зьвярнуўся да ўдзельнікаў канфэрэнцыі з заўвагай, што «нашыя заданьні патрабаюць у тым, каб найлепей правесьці ў жыцьцё эміграцыйны закон. Мы павінны памагчы гэтым нешчасьлівым людзям стаць на собскія ногі й быць як найлепей прынятымі тым народам, які іх узяць згадзіўся. У выпадку, калі-б мы гэтае нашае заданьне выканалі не добра, маглі-б Д. П. перажыць уражаньне, што яны зьяўляюцца не на столькі пажаданымі ў Амэрыцы, на колькі мы хочам, каб яны там былі пажаданымі».

Аднача́сна было паведамлена, што першы карабель з Д. П. у Амэрыку, які быў прадбачаны на 3 кастрычніка, адплыве 15 кастрычніка. Прычынай адкладу зьяўляюцца штрайкі у ЗША.

Агульны набор для эміграцыі ў Амэрыку праўдападобна пачнецца ў канцы кастрычніка, калі будзе сфармаваны ўвесь штаб патрэбных для гэтага ўрадаўцаў.

(Паводля «Прэсавае Справаздачы ІРО»).

У КРАІНЕ НЯВОЛЬНІЦТВА

Паводля справаздачы Фэдэральнай Камісіі над рэзэрвамі ЗША Савецкі Саюз зьяўляецца адзінай у сьвеце краінай — паза Задзіночанымі Штатамі Амэрыкі — якой дабываньне золата ў 1947 вырасла з 175 мільёнаў да 2575 мільёнаў даляраў. Такім спосабам Саветы сталі на другім месцы ў сьвеце з гледзішча на сваю прадукцыю золата. За Савэтамі йдзе Вялікабрытанія (2025 мільёнаў даляраў) і Швайцарыя (1365 мільёнаў даляраў). Амэрыканскія рэзэрвы золата ў 1947 з 2836 мільёнаў даляраў ўзрасьлі да 23 мільярдаў даляраў, што зьяўляецца ўдвая столькі, як усе рэзэрвы разам астальной часьці сьвету (12881 мільёнаў даляраў). Амэрыканскія падлічэньні савецкай прадукцыі золата зьяўляюцца аднак ня пэўнымі, бо дабываньне золата ў Саветах трымаецца ў вялікай тайніцы. Аднак ёсьць пэўным, што дабываньне золата ў Саветах павялічылася ад 1930 г. ад чатырох да шасьці разоў і абыймае амаль што палавіну сусьветнае прадукцыі.

Такое выдатнае павялічэньне прадукцыі золата дасягнулі Саветы дзякуючы шырокаму выкарыстаньню Калымы, правінцыі паложанай у ўсходнім Сібіры блізка палярнага кругу. У гэтай найбольш суровай аколіцы сьвету рэкі замярзаюць ад васьмі да дзевяці месяцаў. У 1927 г. пражывала на Калыме 7.580 чалавек, спаміж іх ня было амаль ніводнага расейца. Сяньня насельніцтва гэтага краю налічвае роўна палавіну мільёна чалавек. Ад 1940 г. тут эксплёатуецца 66 капальняў золота. У кажнай з такіх капальняў працуюць цэлыя тысячы нявольнікаў, якімі кіруе аж сем розных адміністрацыяў. Лёнданская газэта «Эканаміст» параўноўвала разьвіцьцё Калымскага басэйну з «залатым чадам» капіталістых у Трансвалі, Каліфорніі й Алясцы. Адзінай розьніцай паміж гэтымі басэйнамі золата ёсьць той факт, што на Калыме Савет выкарыстоўваюць дармовую работніцкую сілу із сваіх канцэнтрацыйных лягераў прымусовае працы. Вязьняў прывозяць чыгункай у Владывасток, а адсюль караблямі да аднае бухты на самай поўначы Ахоцкага мора. Тут разбудоўваецца ад 1931 г. партовы горад Магадан, які зьяўляецца новай сталіцай савецкай Калымы і налічвае сяньня каля 50.000 жыхароў, пераважна сем'яў савецкіх паліцыйных органаў. Часапіс «Аганёк» нядаўна інфармаваў, як шыбка мадэрнізуецца гэты горад: тэлеграф, тэлефон, радыё, бальніца, школа із 1300 вучнямі, бібліятэка й тэатр робяць прыемным жыцьцё жыхароў далёкага гораду. Затое вязьні змушаныя на працягу пяцёх год выбудаваць дарогу, якая будзе праходзіць праз гарыстыя мясцовасьці ад Магадану да Сэймчану й зьвяжа порт з капальнямі золата. Умовы працы пры выдабываньні золата зьяўляюцца— паводля інфармацыі «Эканаміста» — нязвычайна цяжкімі. Вязьняў пільнуе ўзброеная паліцыя й паліцыйныя сабакі. Харчаваньне выдаецца паводля вышыні выкананай працы. Найменшыя праявы супраціву ці непаслухмянасьці караюцца сьмерцю. Генэрал Андэрс інфармаваў, што сярод вязьняў Калымы ёсьць многа палякаў, рэдка каторы зь якіх можа пераносіць панючыя там халады і нечалавечыя зьдзекі савецкай паліцыі. Агульна аблічаецца, што кажная унцыя дабытага золата каштуе адно чалавечае жыцьцё.

Пры гэтым неабходна ўспомніць, што спасярод вязьняў Калымы знаходзіцца таксама вялікая колькасьць і беларусаў.

(Паводля «Ім Аўслянд»).

АРГЕНТЫСКІ КАНЗУЛЯТ У ФРАНКФУРЦЕ

ІРО падало да ведама, што візы для эмігрантаў з Амэрыканскае зоны Нямеччыны ў Аргентыну будуць цяпер выдавацца ў Аргентынскім канзуляце, які пачаў працаваць 6 верасьня сёлета ў Франкфурце.

Дагэтуль візы на выезд зь Нямеччыны ў Аргентыну выдаваліся Аргентынскімі канзулятамі паза межамі Нямеччыны і таму справа выезду часта камплікавалася. Усе заявы на візы, якія былі зложаны дагэтуль у Аргентынскіх канзулятах паза Нямеччынай, будуць цяпер перасланыя ў Аргентынскі канзулят у Франкфурце.

У эміграцыйных рэфэратах ІРО знаходзіцца цяпер каля 19.000 заяваў на выезд у Аргентыну, зь якіх 622 кандыдатаў зьяўляюцца ўжо поўнасьцю афармлены й чакаюць на транспарт. Да гэтага часу выехала ў Аргентыну 814 ДП з Амэрыканскае зоны Нямеччыны.

КАНАДА ПРЫЙМАЕ ЎДОВАЎ ЗЬ ДЗЕЦЬМІ

Канада згадзілася прыймаць для дамашніх работ удоваў або разьведзеных жанчын разам зь дзецьмі ў веку ад 5 да 18 гадоў. Жанчыны павінны быць не старэйшымі за 35 год, але ў выключных выпадках могуць быць прынятыя і ў веку да 45 гадоў. Маткі зь дзецьмі будуць жыць у Канадзе разам.

СКОЛЬКІ ВЫЕХАЛА Ў МІНУЛЫМ ТЫДНІ

834 ДП 16 і 17 верасьня адплылі ў Канаду. У Аўстралію выяжджае 20 верасьня 431 асоба. Апрача гэтага ў мінулым тыдні выехала: 400 асобаў у Францыю, 200 у Бэльгію й 100 ў Ангельшчыну.

За мінулы тыдзень, які кончыўся 22 верасьня, выехала ўсіх разам ДП з Амэрыканскае зоны Нямеччыны 2,923 асобы.

КАРОТКІЯ ВЕСТКІ

— У Нямеччыне 3 кастрычніка а 3 гадзіне нараніцы будзе увезены зімовы час. Гадзіньнікі будуць на адну гадзіну пераведзены назад.

— У Нью-Ёрку пачался кампанія за дабравольны набор жанчын у армію. У першы дзень набору зьявілася 500 маладых дзяўчат для службы ў флёце.

— Паводля паведамленьня польскага радыё, у Варшаве пачаўся панічны закуп насельніцтвам прадуктаў, выкліканы магчымасьцю вайны й пачаткам калектывізацыі сельскае гаспадаркі.

— Калішні савецкі пракурор на першым міжнародным працэсе ваенных праступнікаў у Нюрнбэргу Р. Рудэнка зьяўляецца цяпер камандантам савецкага канцэнтрацыйнага лягеру ў Саксэнгаўзэн.

— Ватыкан у выніку перамоваў зь ІРО будзе падаваць цераз сваё радыё сьпіскі асобаў, якіх шукаюць аддзелы пошукаў ІРО.

— Кітайскі ўрад выдаў закон об забароне чорнага гандлю пад пагрозаю кары сьмерці.

— Чылійскі прэзыдэнт падпісаў дэкрэт аб забароне ў Чылі камуністычнай партыі. У Бразыліі й Парагваі камуністычныя партыі ўжо забароненыя.

— Мадзярская паліцыя 18 верасьня арыштавала ў Будапэшце двух амэрыканскіх урадаўцаў, не падаючы прычыны арышту.

— Урад галяндзкай усходняй Індыі забараніў дзейнасьць камуністычнай партыі.

— Маскоўскае радыё паведаміла, што Швэцыя й ЗША падпісалі тайны дагавор, які мае ўвайсьці ў сілу на выпадак вайны.

Чытайце, пашырайце й выпісвайце адзіную беларускую газэту на эміграцыі — «БАЦЬКАЎШЧЫНУ!».

Вось-жа ў васнове ее ляжыць вельмі асаблівае прыроджанае нам, хоць не заўсёды асьвядомленае, пачуцьцё свае маральна-этычнае вартасьці і вышшасьці над ворагам. Пачуцьцё гэтае сьветчыць нязбіта аб абсалютнай асаблівасьці і карыснай розьніцы нашае псыхічнае канструкцыі, вытваранае цягам гістарычнага быцьця беларускага народу і пераказанае нам папяроднімі пакаленьнямі. Гэтыя вось духова-псыхічныя асаблівасьці нашае душы вызначаюць сабою нашыя паводзіны й ствараюць асобную ад іншых беларускую форму жыцьця, што злучае нас у вадну, выдзеленую з паміж іншых, беларускую шматмільённую грамаду — сям'ю. Нашаю кроўю і нашым духам мы зьвязаны ня толькі міжсобку, але й з тым бязконцым ланцугом мінулых пакаленьняў нашых дзядоў і прадзедаў, памяць якіх у народзе беларускім цешыцца заўсёды асаблівым культам. Біялягічнае й гістарычнае ды духовае ўзаемнае спарадненьне й спрадвечныя сувязі зь зямлёю даюць натуральную глебу пад прыроднае глыбокае пачуцьцё прывязанасьці да родных зьяваў, якім гарыць няпрыкметна, але стала сэрца беларуса.

Старадаўная мова нашая, культурна-звычаёвыя скарбы мінулага й гісторыя народу — не забываючыся на агульна-людзкія рэлігійныя й маральна-этычныя вартасьці — вось тры аджыўчыя крыніцы жывучасьці беларускага духу. Цікава запытаць, якую-ж ролю адыграў дух гэты ў нашай мінуўшчыні ды якую прыпісаць яму трэба сяньня? Ужо самы пачатак нашае гісторыі прыносіць весткі аб вялікіх народных узрушэньнях на нашых землях: добрая арганізаванасьць і калёнізацыйная экспансыя крывічоў, амбітны рост магутнасьці Полаччыны й Смаленшчыны, неспадзяваны ўздым Горадзеншчыны й Навагрудчыны, што даў пачатак нашаму гістарычнаму гаспадарству Вялікаму Княству Літоўскаму і ўрэшце хуткі рост сілы гэтага апошняга, якое разьвілося ў чыста беларускае найсільнейшае у той час гаспадарства на ўсходзе Эўропы — усё гэта доказы нашага духа тае пары.

Але далей дзеецца нешта асаблівае: пасьля Залатога Веку нашага палітычна-гаспадарскага й культурнага разьвіцьця, калі бяссумлі́ўна завяршыўся быў вялікі гістарычны працэс сцаленьня ўсіх нашых плямёнаў у вадну народную сям'ю, што здавалася-б павінна было гарантаваць далейшы палітычны й культурны прагрэс — мы бачым нешта дзіўнае й зусім адваротнае: вялікае і сільнае зразу гаспадарства мала памалу, быццам схварэлае цела, пачынае слабнуць, хістацца й віадавочна занепадаць. Усім нам добра ведама, што прычыны гэтага працэсу ляжалі ў вуніі Вялікага Княства Літоўскага з Польшчай, якая з формы пэрсанальнае пераварылася была ў цесную фэдэрацыю 2-х гаспадарстваў. Факт гэты быў найвялікшай памылкай нашых палітыкаў у мінулым, і то з гледзішча ня вонкавае, а якраз нутраное палітыкі, бо Польшча заразіла нас той хваробай, ад якое загінула яна сама, а якая разлажыла наш здаровы яшчэ тады й аднолькава зраўнаважаны сацыяльны лад, знэўтралізаваўшы шматлікую й важную для дзяржаўнага арганізму клясу сярэднязаможнага баярства, якое зраўнанае было ў правох із здэмаралізаванай «залатой вольнасьцю» польскай шляхтай. Дзякуючы ўпрывілеяваньню, баярства сталася вельмі падатлівым на польскія ўплывы, папала ў духовую няволю й залежнасьць ад Польшчы, хаця фактычнае спалянізаваньне яго, як аказваецца, дакаималася толькі пасьля ўпадку Вялікага Княства Літоўскага ў 1795 г., калі царскі ўрад дазволіў князю Чартарыскаму арганізаваць на нашых землях шырокую сетку польскіх школаў, што недапускалася раней пад беларускай уладай. Ня дзіва, калі ў такой сытуацыі, некаторыя й добрыя нашыя патрыёты, асабліва зь ніжэйшых сацыяльных слаёў, якія папалі пад самавольле баярства, бачучы, што ўсё зло ідзе з Польшчы, маглі аглядацца за ратункам і кіраваць свае сымпатыі да Масквы. Так народнаму беларускаму духу былі падрэзаныя крыльлі і ён стаў на доўгія вякі нязддольным да самастойнага лёту, здадзены на ласку і няласку «добрых» суседзяў.

Сяньня, у час вялікага гістарычнага пераломy, надзеючыся вярнуць сабе палітычную самастойнасьць, мы мусім сабе моцна ўсьведаміць і пасьлядоўна мець на ўвазе факт, што духовая няволя на доўгія гады папярэдзіла нашую палітычную няволю і што без папярэдняга й канчатковага разьняволеньня беларускага духа ад рэштак усякае ідэалягічнае залежнасьці палітычная незалежнасьць астанецца адно лятуценьнем.

Але паміма ўсяго дух наш, хоць і прыглушаны, жыў сваім жыцьцём. Захаваўся ён ня толькі ў ніжэйшых слаёх грамадзянства: у сялянстве, мяшчанстве й дробнай шляхце, але таксама і ў магнацтве, якое вяло войстрае змаганьне із шляхтаю й польскімі ўплывамі, што падрывалі калішнюю выключнае значаньне магнатаў у нашым краі. Шмат зь іх пазьней зрусыфікавалася і спалянізавалася, але былі й такія, што датрывалі ў сваім асабістым патрыятызьме да 1-ае сусьветнае вайны, а то й даўжэй. Адраджэнскі наш рух, дзякуючы сваім радыкальна-сацыяльным пастулятам, натуральна мусіў пакінуць іх збоку... І ў часе, калі народ наш, здавалася, асягнуў быў найглыбейшы пункт заняладу, усё-ж гэты несьмяротны дух яго, зачараваны ў нашым сяле, ня толькі жыў сабе тайком, але і дзеіў навет на знамянітасьці таго часу, што мелі шчасьце зь ім спазнацца, а толькі ў сілу чужога ўзгадаваньня іншаму служылі Богу. Так Міцкевіч у сваіх «Дзядох», Глінка ў музыцы, ці ўрэшце «ліцьвін» Дастаеўскі ў сваіх выдатных творах увечнілі вялікую духовую тугу, прывязанасьць і містычнае спарадненьне з гэным духам «прэстага люду», што даў эсэнцыяльныя матывы іхняму творчаму генію. Пад чарам гэтага духа быў і рэвалюцыянэр Каліноўскі, і нашыя рамантыкі, і сялянскі паэта із шляхты родам — Багушэвіч, і жыд Бядуля, і выхаваны ў цэнтры Расеі Багдановіч. Дзякуючы гэтаму духу вёска нашая амаль да ХХ стагодзьдзя стала ў бязупынным этнічным наступе на паўночным захадзе, на захадзе і на паўдні, а этнаграфічныя граніцы з палякамі й расейцамі амаль не крануліся былі з даўных межаў Вялікага Княства Літоўскага. Ці ўсё гэта ня ёсьць вельмі паказальным? Мы бачым, што пры адпаведнай культывацыі гэты вялізарны захаваўшы патэнцыял беларускае стыхіі можа стацца ізноў сьведамай сілай, якая ня сьцерпіць на сабе путаў няволі. Як галоўнае ідэёва-этычнае й палітычнае заданьне нашае на сяньняшні дзень стаіць тады: разьняволіць нацыянальны наш дух, унаяўніць сабе яго сутнасьць і ролю ў нашым гістарычным быцьці ды даць яму крыльлі да новага ўздыму і вольнага палёту.

(Працяг будзе).

Зь Беларускага Жыцьця

БЕЛАРУСКАЯ ГРУПА Ў ФЭЛЬДМОХІНГУ

Беларусам, якія вылучыліся яшчэ ў 1945 годзе з расейскага лягеру бездзяржаўнікаў у Фюсэне ў колькасьці 40 асобаў і ў траўні 1946 г. пераехалі ў Фэльдмохінг, як самастойная група, паступова удалося павялічыць колькасьць сяброў сваей групы да 250 асобаў.

Стараньнем бацькоў і кіраўніцтва групы яшчэ ў 1946 г. была заснаваная ў лягеры беларуская пачатковая школа, беларускі дзіцячы садок, сельскагаспадарчыя курсы для дарослых і радыё-перадачы на беларускай мове.

Ня гледзячы на значныя перашкоды з боку расейскай адміністрацыі лягеру ў мінулым школьным годзе (памешчаньне беларускай народнай школы аж два разы кватэрмайстар займаў дзеля новапрынятых ДП у лягер, хоць дзеля гэнай мэты былі больш адпаведныя памяшчэньні, дзякуючы чаму заняткі ў школе былі стрыманы больш як на шэсьць тыдняў), сёлета школьны год распачаўся нармальна пры значным узросьце агульнай колькасьці дзяцей у дзіцячым садку і пры дасюляшняй колькасьці дзяцей у народнай школе.

Дзеля дарослых мяйсцовы Нацыянальны Беларускі Камітэт, які пасьля агульных выбараў у красавіку г. году й пераняў на сябе абавязкі кіраўніцтва беларускай групай, зарганізаваў папулярны цыкль лекцыяў на розныя тэмы, перадусім з гісторыі й геаграфіі Беларусі, якія карыстаюцца не малым заінтарэсаваньнем беларусаў.

8 верасьня г.г. наведаў наш лягер Беларускі Тэатр Эстрады. У мастацка афармленым і закончаным выкананьні гледачы мелі магчымасьць пазнаёміцца зь некаторымі фрагмэнтамі беларускага фольклёрнага й опэрнага мастацтва, пабачыць беларускі нацыянальны танец, пачуць моцны беларускі верш і г. д.

Аб агульным зацікаўленьні канцэртам можа сьветчыць хоць-бы факт рэкорднага збору грошаў (найбольшы ў Фэльдмохінгу ад часу грашовае рэформы) і вялікая колькасьць прысутных, ня гледзячы на тое, што з прычыны неспадзяванай хваробы кіраўніка тэатру, ведамага беларускага кампазытара сп. Куліковіча Міколы, адчувалася зразумелае прыгнечаньне сярод артыстых Б. Т. Эстрады.

М. Баравы.

НОВАЯ БЕЛАРУСКАЯ АРГАНІЗАЦЫЯ Ў АНГЕЛЬШЧЫНЕ

Сярод некалькіх беларускіх даўно ўжо існуючых арганізацыяў у Ангельшчыне нядаўна паўстала яшчэ адна — Беларускае Хрысьціянскае Акадэміцкае Аб'еднаньне «Жыцьцё», якая гуртуе беларускую інтэлігенцыю ў Вялікабрытаніі, як сярод студэнцкай моладзі, так і старэйшага пакаленьня.

22 жніўня сёлета адбыўся ў Лёндане першы агульны зьезд сяброў Аб'еднаньня. Із справаздачы, зложанай на зьезьдзе, вынікае, што за кароткі час свайго існаваньня Аб'еднаньне прарабіла пазытыўную работу. Яно навязала фармальную лучнасьць із АБСА ў Нямеччыне, увайшло ў зносіны з украінскай студэнцкай арганізацыяй ЦЭСУС, зь міжнароднай арганізацыяй студэнтаў і інтэлектуалістых «Пакс Романа» й інш. Прадстаўнікі Аб'еднаньня прынялі актыўны ўдзел у вапошнім зьезьдзе «Пакс Романа» й зрабілі там адпаведныя стараньні, каб дабіцца матарыяльнай дапамогі нашым студэнтам і старэйшай інтэлігенцыі, якая сяньня часта астаецца бяз хлеба й адпаведнай працы. Між іншым гішпанцы абяцалі канкрэтна памагчы нашым студэнтам.

Зьезд выбраў на пачэснага сябру Аб'еднаньня «Жыцьцё» сп. Прэзыдэнта БНР інж. М. Абрамчыка.

Зьезд даручыў управе Аб'еднаньня зьвярнуцца да кажнага беларуса ў Вялікабрытаніі з просьбай злажыць ахвяру ў помач нашым студэнтам у Нямеччыне.

Аглядчык.

ШТО РАБІЦЬ?...

(Фэльетон).

Я рынуўся ў палітыку. Ну, а што, думаю, пакуль у Канаду вывязуць лесь церабіць, ці мэ ў Бэльгію вугальле калупаць, або на якую Ганалюлю разынкі сушыць, то нашто, каб час марнатравіўся? Падамся хоць у палітыку. Пайшоў. Напачатку свае палітычнае чыннасьці я даручыў сабе скласьці ўрад, бо бяз ураду, самі ведаеце, якая палітыка — ні табе рот расчыніць, ні рукамі памахаць... Слушна! Ну дык вось, іду я да Мікіты, бо ён, як мне здавалася, яшчэ нідзе ня быў заангажаваны. Прыходжу, а той шпэк сартуе: направа— па трынаццаць, налева — па дванаццаць.

— Ці ня возьмеш у мяне партфэлю? — пытаюся.

— А гэта што? Скураная торба такая? А давай, давай, браток! Я ў падарожжа часьцяком ежджу, дык яна гэтага... для шпэку...

— Ды я не пра гэтую торбу кажу, мая торба ня зусім практычная, а якбы табе прасьцей сказаць, ну... больш мітычная торба — міністэрскай партфэляй завецца.

— Дык чаго-ж ты мне галаву дурыш? — раззлаваўся Мікіта — у мяне шпэк сохне, а ты мне нейкую мітычную дулю пхаеш. Дзівак! Вось вазьмі лепш кручкі на рыбу, можа і тваійму ўраду прыдасца гэтае снадзіва... Бяры, дурны! Танна аддаю.

Бачу, што Мікіта яшчэ не дарос да вялікае палітыкі і ўраду зь ім ня зробіш. Але кручкоў я ня ўзяў, бо я-ж таксама ня дурны набываць снасьць, калі сэзон канчаецца. Падаўся да Рыгора. Той таксама адмовіўся ад міністра, матывуючы тым, што ён чалавек гандлёвы і ня хоча сабе апінію псаваць.

— Гэта, кажу яму, ня ёсьць перашкода. Вунь вазьмі Гусака — той і жбанкамі гандлюе і ўрад узначальвае. У дэмакратыі гэта можна.

Не пераканаў. Хадзіў пасьля да Янкі. Той, праўда, адразу зварыў, пра што ходзіць.

— Урад, кажа, арганізуеш? Рэч ня дрэнная. А які ты мне партфэль запрапануеш?

— А выбірай, кажу, які хочаш, яшчэ ўсе парожнія.

— Так, так, — пачухаў Янка патыліцу, — а колькі ты мне, эвентуэльне, плаціцьмеш?

— Чалавеча, — кажу, бойся Бога! Чым маю плаціць, калі ў мяне ў самога толькі 7 пачкаў ды й тыя турэцкія? Хіба пачакай троху, як справу разгорнем ды міністэрства фінансаў зладзім...

— Э не, дабрадзею, я напавер не працую. А ўрад, бяз грошай, я й сам меў-бы.

Бачу, што Янка да вялікае палітыкі аж занадта пасьпеў, можна сказаць, перасьпеў навет.

Быў і ў Якіма.

— Давай, браток, урад мантаваць, — кажу яму — ты, прыкладам, будзеш прапагандай заварачываць, Юрка справы забясьпечаньня возьме, ён ужо на гэтым набіў руку, ну, а я хоць-бы сабе і прэм'ера ўзначалю.

— А пад якім шыльдам ты маркуеш свой урад зьбіваць — пад фэдэральным, ці самастойніцкім?

— А ці не адно ліха, кажу, пад якім шыльдам ён будзе? Мне абы ўрад.

— Не, кажа Якім, я сам урад твару, але мой ідзе пад фэдэральным шыльдам. Калі хочаш, далучайся да мяне.

— Ты што, кажу, учадзеў? Каб я ды ў твой урад пайшоў, калі свой маю зьбіваць. Плюнуў, бразнуў клямкай ды й пайшоў наўпрасткі да Міхася Лясьніковіча.

— Здрасьце, — кажу.

— Здрасьце.

— Можа-б партфэлю ў мяне ўзялі? — пытаюся.

— Партфэлю? Дзякаваць. Сваю тэчку маю. Хоць старэнькая, але...

Не. Я пра іншую партфэлю кажу, пра міністэрскую... Урад ствараю.

Той і рукамі замахаў.

— Барані Божа! Гэтага дабра мне ня трэба. Я быў свой урад стварыў, ды цяпер і сам ня ведаю, што зь ім рабіць. Міністэрства прапаганды хоць сяньня зачыніў, бо міністар напачатку так быў асатанеў да ворагаў народу, што як сеў за стол, дык усе свае думкі ўрэз на машынцы й выстукаў, а цяпер ня ведае, што далей стукаць. Сядзіць за сталом ды адно вачыма лыпае. Баюся, каб зусім з глуздоў ня зьехаў. Також і міністэрства асьветы — ніяк не знайду на міністра пісьменнага чалавека. Міністар вонкавае палітыкі зусім апэцкаўся. Зноў-жа прэм'ер — ён хоць языком трохі шавеліць, але-ж гультай і нічога ня ўмее рабіць. А пра іншых і гаварыць няма чаго. Адзіны мой трывалы памоцнік — гэта Гарасім, але вы-ж самі ведаеце, якая гэта боўтка.

— Ведаю, кажу, даўбня ладная.

— Вось жа... Адно, — чыноўнік на адмысловыя доручэньні вёрткі хлапец. Але й той, калі праўду сказаць, задаўгі нос мае. Пхае яго і туды і сюды, і да сваіх, і да чужых. Ненадзейны, шэльма.

— Дык уважаеце, што гэта ня лёгкая справа?

— А вось, як бачыце, прыемнага мала. Няма людзей, няма кадраў.

Такім парадкам не ўдалася ўрадавая кааліцыя з Міхасём Лясьніковічам. Пасьля Міхася я шчэ быў у васьмёх чалавек і ніводная шэльма не ўзяла партфэлю. Той адмаўляецца, што часу няма, другі кажа, што ён ужо заангажаваны ў другім урадзе, а некаторыя дык наагул чаўпуць, што ніякіх ўрадаў ня трэба, бо ўжо ёсьць адзін сталы, законны ўрад. Чулі? Законны! А як гэта ён будзе незаконны, калі я яго сам арганізую? А былі такія дзівакі, што пыталіся, на якой партыйнай базе я разбудоўваю свой урад. Пры чым тут партыя? Зьвярнуўся ў гэтай справе да знаёмага юрыстага, як ён глядзіць на гэтыя партыі.

— Я ўважаю, казаў юрысты, што ўрад можна стварыць і бяз партыі, але ізноў-жа, у гісторыі ведамыя выпадкі, што да ўраду даходзілі праз партыю. Так што самі глядзіце, як зручней.

Пасьля кансультацыі ў юрыстага пачаў тварыць партыю. Але справа сунецца марудна. Пакуль заангажаву жонку, сына ды суседку, — яна ў нас балею часта пазычае дык не магла адмовіцца. Але далей справа йдзе туга. Кажны хоча, каб яму даў гарантыю. А якую-ж гарантыю дасі цяперашнім сьветам?

Дык вось як бачыце, спадарове, палітыка рэч ня зусім лёгкая. У мяне ўжо ня раз лоб пацеў ад думаньня: — што рабіць і як рабіць? А тут — яшчэ й жонка пілуе:

— Вунь, кажа, усе людзі ў чыны вылезьлі, міністрамі парабіліся, адзін ты самапасам ходзіш!..

Ну? Падабаліся-б вам такія гутаркі?

Дык што-ж рабіць, спадарове суродзічы? Парайце, будзьце ласкавы! Бо час не чакае.

Л. Крывічанін.

ЛІСТЫ Ў РЭДАКЦЫЮ

I

Польская газэта «Кроніка» ў № 36(89) з 5.9.49 г. ў справаздачы з канфэрэнцыі Фэдэральнага Клюбу Сярэдняй і Ўсходняй Эўропы, якая адбылася 30 жніўня сёлета ў Мюнхэне, падала нязгодныя з праўдаю факты аб маім удзеле ў гэтай канфэрэнцыі. У «Кроніцы» між іншага пададзена, што ў канфэрэнцыі браў удзел «міністар беларускага эміграцыйнага ўраду др. Станкевіч».

У сувязі з гэтым падаю да публічнага ведама, што я не зьяўляюся ніякім міністрам беларускага эміграцыйнага ўраду і што на ўспомненай канфэрэнцыі я выступаў, як прыватная асоба, аб чым афіцыйна й заявіў на гэтай жа канфэрэнцыі. Апрача гэтага ў сваім выступленьні я падчыркнуў, што ня гледзячы на маю прысутнасьць на канфэрэнцыі, як прыватнай асобы, пакуль што не магу вырашыць справы майго належаньня да Фэдэральнага Клюбу, пакуль гэта ня будзе мною ўзгоднена зь беларускімі палітычнымі дзейнікамі.

Таксама не адказвае праўдзе зацемка «Кронікі», што «пасьля дыскусіі дэлегаты пастанавілі залажыць Фэдэральны Клюб Сярэдняй і Ўсходняй Эўропы — Нямеччына й аднагалосна прынялі дэклярацыю, запрапанаваную рэд. Грабыкам». З прычынаў тэхнічнага характару я быў змушаны перадчасна пакінуць канфэрэнцыю і быў на ей няпрысутным, калі прыймалася дэклярацыя. Аднак перад сваім выхадам я заявіў, што за запрапанаваны рэд. Грабыкам тэкст дэклярацыі буду галасаваць толькі тады, калі пасьля словаў «Гэтая фэдэрацыя будзе дабравольнай сувязяй і абапрэцца на аснове незалежнасьці й гаспадарстваўскай суверэннасьці ўсіх народаў нашай часьці кантынэнту, г. зн. Эстоніі, Латвіі, Беларусі, Летувы, Польшчы, Чэх, Славаччыны, Украіны, Мадзяршчыны, Румыніі, Баўгарыі, Сэрбіі, Харваччыны, Славэніі, Альбаніі й Грэцыі» будзе ўнесеная папраўка «ў іхных этнаграфічных межах». Пры гэтым я выразна й станоўка зазначыў, што калі ў дэклярацыю ня будзе ўнесены этнаграфічны прынцып, як вызначальны для тэрыторыяў будучых незалежных гаспадарстваў, павязаных фэдэральнымі сувязямі, ёсьць вельмі сумліўным, ці беларусы будуць належыць да Фэдэральнага Клюбу й прапагаваць ягоныя ідэі. Паколькі-ж у зьмешчанай у «Кроніцы» дэклярацыі этнаграфічны прынцып ня быў уведзены, то згодна маей вышэйшай заявы трэба ўважаць, што я галасаваў супраць гэтае дэклярацыі.

Др. Станіслаў Станкевіч.

II

ПАВАЖАНЫ СП. РЭДАКТАР!

Не адмоўце ў ветлівасьці надрукаваць на балонках Вашае высокапаважанае газэты наступнае:

Яшчэ не прайшло двух тыдняў ад няшчасьлівага выпадку, які здарыўся са мною, як ужо на маё імя ўсё больш і больш ад беларускіх арганізацыяў, па асобных дзеячоў, сяброў, знаёмых і зусім незнаёмых мне людзей наплываюць лісты із спачуваньнямі, пісьмовыя й вусныя прывітаньні, кветкі, падаркі і г. д.

Шчыра кажучы, я, навет, быў зьдзіўлены таму, што мая скромная праца знайшла такі чулы водгук сярод нашых суродзічаў. Гэта асабліва ўсьцешвае мяне і прыносіць бадзёрасьць і надзеі ў маім даволі сумным цяпер становішчы. Прыкуты да ложка, я ня маю фізычнае магчымасьці адказаць усім паасобку і таму праз газэту сваю выказваю ўдзячнасьць і прызнаньне ўсім напісаўшым мне, а таксама беларусам з Аўгсбургу, што непасрэдна мне дапамагаюць. Я ад вас далёка, але думкаю й сэрцам я з Вамі, мае родныя й дарагія. Верце, што ніколі не забудуся нашых супольных сьвятых ідэалаў: Вольнае Бацькаўшчыны і шчасьлівае будучыні нашага народу. Мае сілы, веды, уменьне й здольнасьці належаць толькі ім.

Яшчэ раз ад душы дзякую усім Вам!

Жыве Беларусь!

Мікола Куліковіч.

Аўгсбург, шпіталь 16.9.48 г.

НАШЫЯ ПРАДСТАЎНІЦТВЫ ПАЗА НЯМЕЧЧЫНАЙ

1. У Вялікабрытаніі:
Association of Whiteruthenians in Gt. Britain 49, Linden Gardens, London, W. 2. England.

2. У Францыі:
Union des Travailleurs Bielorussiens en France 26 Rue de Montholon, Paris 9. France.

3. У Бэльгіі:
Mr. Kalinka Mikalaj,
Rue de Bavendoel 4. Milmort-Liege. Belgique.

4. У Канадзе:
Mr. Pituska Jozeph,
General Delivery. Ottawa. Ont. Canada.

5. У Аргентыне:
Asociacion Bielorusa en la Argentina,
Calla Maza, 150. Buenos-Aires. Argentina.

Непасрэдна з гэтых Прадстаўніцтваў трэба ў далейшым выпісваць «Бацькаўшчыну» й там-жа ўрэгулёўваць належнасьць за яе.

Адначасна просім нашых паважных суродзічаў паза Нямеччынай шырэй падтрымаць фінансова нашую газэту.

Рэдакцыя й Адміністрацыя.

Whiteruthenian Weekly „The Fatherland"
Authorized by EUCOM Hq. Civil Affairs Division 20 July 48, Nr. UNDP 225. Circulation 3500 copies.
Administration: (13b) Osterhofen, Ndby., Whiteruthenian, D.P.Camp.
Edited by: Whiteruthenian National Commitee.
Printed by: Georg Jakob, München 8, Pütrichstraße 3a.